Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU MÄÄRUS (üheksas koda)

9. märts 2016*

Riigiabi — Ettevõtte tulumaks — Belgia poolt Belgia sadamatele antud abi — Komisjoni kiri, milles teavitatakse liikmesriiki selle abi esialgsest uurimisest abi ühisturuga kokkusobimatuse seisukohast ja tõenäolisest asjakohaste meetmete võtmisest — Akt, mida ei saa edasi kaevata — Vastuvõetamatus

Kohtuasjas T-438/15,

Port autonome du Centre ja de l'Ouest SCRL, asukoht La Louvière (Belgia),

Port autonome de Namur, asukoht Namur (Belgia),

Port autonome de Charleroi, asukoht Charleroi (Belgia),

ja

Région wallonne (Belgique),

esindaja: advokaat J. Vanden Eynde,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: S. Noë ja B. Stromsky,

kostja,

mille ese on nõue tühistada otsus, mis väidetavalt sisaldus komisjoni 1. juuni 2015. aasta kirjas, milles asutakse seisukohale, et Belgia sadamatele antud ettevõtte tulumaksu vabastus on käsitatav ühisturuga kokkusobimatu riigiabina (riigiabi SA.38393 (2014/CP)),

ÜLDKOHUS (üheksas koda),

koosseisus: president G. Berardis (ettekandja), kohtunikud O. Czúcz ja A. Popescu,

kohtusekretär: E. Coulon,

on andnud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

määruse

Vaidluse taust

1 2013. aasta jooksul saatsid Euroopa Komisjoni teenistused kõigile liikmesriikidele küsimustiku nende sadamate toimimise ja maksustamise kohta, et saada üldpilt selles valdkonnas ja selgitada sadamate olukorda Euroopa Liidu riigiabi regulatsiooni seisukohast. Seejärel toimus komisjoni teenistuste ja Belgia asutuste vahel selles küsimuses tihe kirjavahetus.

2 9. juuli 2014. aasta kirjas teavitas komisjon nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks (EÜT L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), artikli 17 alusel neid asutusi oma esialgsest hinnangust Belgia sadamate maksustamise normidele ning võimaliku riigiabina kvalifitseerimise ja ühisturuga kokkusobivuse seisukohast. Selles kirjas tegi komisjon esialgse järelduse, et Belgia sadamatele kohaldatav ettevõtte tulumaksu vabastus on käsitatav ühisturuga kokkusobimatu riigiabina ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, ja teatas oma kavatsusest alustada koostöömenetlust, et asjassepuutuv regulatsioon üle vaadata. Ta teatas ka Belgia asutustele, et see ülevaatamine võib viia selleni, et tehakse ettepanek asjakohaste meetmete võtmiseks selle määruse artikli 18 alusel, et kokkusobimatu abi andmine lõpetada.

3 Belgia asutused saatsid komisjonile oma märkused ja 1. juuni 2015. aasta kirjas (edaspidi „vaidlustatud kiri") vastasid komisjoni teenistused nendele seisukohtadele, täpsustades järgmist:

„[…] Me analüüsisime teie poolt tõstatatud küsimusi. Neid asjaolusid arvestades teatame Teile, et komisjoni teenistused on jätkuvalt esialgsel seisukohal, et see, et sadamate majandustegevusele ei kohaldate ettevõtte tulumaksu, on ühisturuga kokkusobimatu riigiabi järgmistel põhjustel:

[…]

Arvestades õiguslikke pretsedente jäävad komisjoni teenistused oma esialgse arvamuse juurde, mida väljendati 9. juuli 2014. aasta kirjas […] Seetõttu teatame Belgiale, et komisjon võib olla sunnitud minema edasi menetluse järgmise staadiumiga ja tegema Belgiale ametliku ettepaneku tema poolt asjakohaste meetmete võtmiseks […]"

Menetlus ja poolte nõuded

4 Üldkohtu kohtukantseleile 30. juulil 2015 esitatud avaldusega esitasid hagejad Port autonome du Centre et de l'Ouest SCRL, Port autonome de Namur, Port autonome de Charleroi ja Région wallonne käesolevas asjas hagi.

5 Üldkohtu kantseleisse 3. novembril 2015 saabunud dokumendiga esitas komisjon Üldkohtu kodukorra artikli 130 lõike 1 alusel vastuvõetamatuse vastuväite.

6 Hagejad selle vastuväite koha seisukohti ei esitanud.

7 Üldkohtule 24. novembril 2015 esitatud eraldi dokumendiga palusid Port autonome de Liège ja Société régionale du port de Bruxelles hagejate nõuete toetuseks menetlusse astuda.

8 Hagejad paluvad oma hagis Üldkohtul:

— tunnistada hagi vastuvõetavaks;

— tühistada vaidlustatud kiri;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

9 Komisjon palub Üldkohtul:

— jätta hagi ilmse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;

— mõista kohtukulud välja hagejatelt.

Õiguslik käsitlus

10 Kodukorra artikli 130 alusel võib Üldkohus juhul, kui pool on eraldi dokumendiga taotlenud, et Üldkohus lahendaks vastuvõetamatuse või pädevuse puudumise küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata, lahendada selle küsimuse menetlust jätkamata põhistatud määrusega.

11 Käesolevas asjas leiab Üldkohus, et tal on toimiku materjalide põhjal piisavalt teavet ning on seetõttu seisukohal, et ta saab küsimuse lahendada ilma menetlust jätkamata.

12 Kõigepealt olgu meenutatud, et erinevalt uuest abist, mida reguleerivad ELTL artikli 108 lõiked 2 ja 3, näeb ELTL artikli 108 lõige 1 ette olemasoleva abi kohta, et koostöös liikmesriikidega kontrollib komisjon pidevalt kõiki neis riikides olemasolevaid abisüsteeme ja et ta paneb liikmesriikidele ette sobivaid meetmeid, mis on vajalikud siseturu järkjärguliseks arenguks või toimimiseks.

13 Määruse nr 659/1999 artiklites 17–19 nähakse ette olemasolevale abile kohaldatav menetlus järgmises sõnastuses:

„Artikkel 17

Koostöö vastavalt [ELTL artikli 108 lõikele 1]

1. Komisjon peab kõnealuselt liikmesriigilt saama kogu vajaliku teabe, et koostöös liikmesriigiga kontrollida olemasolevaid abikavasid vastavalt [ELTL artikli 108 lõikele 1].

2. Kui komisjon leiab, et olemasolev abikava ei sobi või enam ei sobi ühisturuga kokku, teatab ta kõnealusele liikmesriigile oma esialgsest seisukohast ja annab talle võimaluse esitada ühe kuu jooksul omapoolsed märkused. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib komisjon ette nähtud tähtaega pikendada.

Artikkel 18

Ettepanek asjakohaste meetmete kohta

Kui komisjon leiab liikmesriigi poolt vastavalt artiklile 17 esitatud teavet silmas pidades, et olemasolev abikava ei sobi või enam ei sobi [sise]turuga kokku, siis esitab ta soovituse, milles pakub kõnealusele liikmesriigile asjakohaseid meetmeid. Võidakse soovitada eriti:

a) abikava sisulist muutmist;

b) menetlusnõuete kehtestamist, või

c) abikava lõpetamist.

Artikkel 19

Asjakohaseid meetmeid käsitleva ettepaneku õiguslikud tagajärjed

1. Kui kõnealune liikmesriik kiidab pakutud meetmed heaks ja teatab sellest komisjonile, siis komisjon protokollib selle teabe ja teatab sellest liikmesriigile. Heakskiitmisega kohustub liikmesriik asjakohaseid meetmeid rakendama.

2. Kui kõnealune liikmesriik ei kiida pakutud meetmeid heaks, aga komisjon leiab selle liikmesriigi argumente arvesse võttes siiski, et need meetmed on vajalikud, algatab ta menetluse vastavalt artikli 4 lõikele 4. Artikleid 6, 7 ja 9 kohaldatakse *mutatis mutandis*."

14 Määruse nr 659/1999 artikli 4 lõige 4 ning artiklid 6 ja 7 puudutavad ametlikku uurimismenetlust, mis on ette nähtud ELTL artikli 108 lõikes 2, ning artikkel 9 reguleerib selle menetluse lõpus vastu võetud otsuse tühistamist.

15 Määruse nr 659/1999 vastuvõtmisele eelnenud kohtupraktika kohaselt – mis suurel määral sellesse määrusesse kodifitseeriti – ei too see, kas komisjon teeb asjakohaseid meetmeid käsitleva ettepaneku või mitte, iseenesest kaasa mingeid lõplikke õiguslikke tagajärgi, sest kui liikmesriik väljapakutud asjakohaseid meetmeid heaks ei kiida, ei ole ta ka kohustatud neid järgima (kohtuotsus, 22.10.1996, Salt Union *vs*. komisjon, T-330/94, EKL, EU:T:1996:154, punkt 35).

16 Nimelt tuleneb määruse nr 659/1999 artikli 19 lõikest 1, et kui liikmesriik kiidab komisjoni pakutud meetmed heaks, siis komisjon protokollib selle teabe ja teatab sellest liikmesriigile, kes heakskiitmisega kohustub neid meetmeid rakendama. Kohtupraktika kohaselt on komisjoni otsus, millega protokollitakse liikmesriigile tehtud ettepanek ja muudetakse see seeläbi viidatud artikli alusel talle siduvaks, vaidlustatav akt (kohtuotsused, 27.2.2014, Stichting Woonpunkt jt *vs*. komisjon, C-132/12 P, EKL, EU:C:2014:100, punkt 72, ja 11.3.2009, TF1 *vs*. komisjon, T-354/05, EKL, EU:T:2009:66, punktid 67–70).

17 Kui liikmesriik keeldub komisjoni väljapakutud meetmeid võtmast, peab komisjon, kui ta leiab, et need meetmed on siiski siseturu tõrgeteta toimimiseks vajalikud, algatama ELTL artikli 108 lõikes 2 ette nähtud menetluse. Selle menetluse lõpus on komisjon kohustatud vastu võtma ühe määruse nr 659/1999 artiklis 7 ette nähtud otsustest. Selle menetluse lõpus vastu võetud otsusel on siduvad õiguslikud tagajärjed, mis võivad mõjutada huvitatud poolte huve, mistõttu on tegemist vaidlustatava aktiga, sest sellega lõpetatakse asjassepuutuv menetlus ja tehakse lõplik lahend uuritud meetme kooskõla kohta kohaldatavate riigiabi reguleerivate normidega (kohtuotsused, 27.11.2003, Regione Siciliana *vs*. komisjon, T-190/00, EKL, EU:T:2003:316, punkt 45, ja 20.9.2011, Regione autonoma della Sardegna jt *vs*. komisjon, T-394/08, T-408/08, T-453/08 ja T-454/08, EKL, EU:T:2011:493, punkt 77).

18 Käesolevas asjas võeti aga erinevalt kahest eespool kirjeldatud olukorrast vaidlustatud kiri vastu asjassepuutuva liikmesriigi ja komisjoni vahel tehtava koostöö staadiumis vastavalt määruse nr 659/1999 artikli 17 lõikele 1, mis võib lõppeda asjakohaseid meetmeid käsitleva ettepanekuga, mis tehakse selle määruse artikli 18 alusel.

19 Ent komisjon märgib õigesti, et kuna asjakohaseid meetmeid käsitlev ettepanek ei ole vaidlustatav akt (punkt 15 eespool), ei saa seda enam siduvaid õiguslikke tagajärgi tekitavaks aktiks pidada asjakohaste meetmete ettepanekule eelnevalt vastu võetud ettevalmistavaid akte, nagu vaidlustatud kiri (vt selle kohta kohtumäärus, 14.5.2009, US Steel Košice *vs*. komisjon, T-22/07, EU:T:2009:158, punkt 55).

20 Nimelt tuleb selle kohta meenutada väljakujunenud kohtupraktikat, mille kohaselt toimingute või otsuste peale, mis tehakse mitmestaadiumilise, eelkõige asutusesisese menetluse käigus, võib põhimõtteliselt hagi esitada vaid siis, kui need on meetmed, mis väljendavad institutsiooni lõplikku

seisukohta kõnealuse menetluse lõpus, seevastu vahemeetmete peale, millega valmistatakse ette lõppotsust, ei saa hagi esitada (vt kohtumäärus, 3.3.2015, Gemeente Nijmegen *vs.* komisjon, T-251/13, EKL, EU:T:2015:142, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

21 Käesolevas asjas ei ole vaidlustatud kirja puhul ilmselt sellega tegu, sest selle kirja sisust nähtub selgelt, et tegemist on komisjoni „esialgse arvamusega" ja et ta võib olla sunnitud minema edasi menetluse järgmise staadiumiga, mis seisneb selles, et ta teeb ametliku ettepaneku asjakohaste meetmete võtmiseks Belgia Kuningriigi poolt.

22 Hagejad tuginevad aga kohtupraktikale, mille kohaselt võib ametliku uurimismenetluse algatamise otsus olla akt, mille peale saab ELTL artikli 263 alusel hagi esitada (kohtuotsus, 23.10.2002, Diputación Foral de Guipúzcoa jt *vs.* komisjon, T-269/99, T-271/99 ja T-272/99, EKL, EU:T:2002:258, punktid 38–40). Nad väidavad ka, et kohtupraktika kohaselt muutub komisjoni otsus, millega ta kinnitab oma esialgset hinnangut, lõplikuks, kui selle peale ei esitata tähtajal hagi (kohtuotsus, 10.5.2005, Itaalia *vs.* komisjon, C-400/99, EKL, EU:C:2005:275, punkt 17).

23 Ent tuleb asuda seisukohale, et erinevalt otsustest, mida käsitleti hagejate viidatud kohtuasjades, ei ole käesolevas asjas vaidlustatud kirja puhul tegemist ametliku uurimismenetluse algatamise otsusega ELTL artikli 108 lõike 2 ja määruse nr 659/1999 artikli 4 lõike 4 tähenduses, ega ka seda menetlust lõpetava otsusega nimetatud määruse artikli 7 tähenduses.

24 Tõsi, kohtupraktikast tulenes, et teatud juhtudel võisid ametliku uurimismenetluse algatamise otsusel olla iseseisvad õiguslikud tagajärjed, muu hulgas juhul, kui see puudutas uusi abimeetmeid, millest ei ole teada antud ja mida jätkuvalt rakendatakse (vt kohtumäärus Gemeente Nijmegen *vs.* komisjon, punkt 20 eespool, EU:T:2015:142, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika), või juhul, kui selles otsuses kvalifitseeris komisjon uueks abiks meetme, mis asjassepuutuva liikmesriigi hinnangul ei ole abi või on olemasolev abi (kohtuotsused, 9.10.2001, Itaalia *vs.* komisjon, C-400/99, EKL, EU:C:2001:528, punktid 62–69, ja 23.10.2002, Diputación Foral de Álava jt *vs.* komisjon, T-346/99–T-348/99, EKL, EU:T:2002:259, punkt 33), rakendamiskeelu tõttu, mis kehtib uue abi suhtes ELTL artikli 108 lõike 3 alusel.

25 Ent käesolevas asjas piisab, kui märkida, et vaidlustatud kirja ei saa kas või kaudselt pidada niisuguseks otsuseks – see on lihtsalt kiri, mis on vastu võetud enne komisjoni poolt asjakohasid meetmeid käsitleva ettepaneku võimalikku tegemist koostöömenetluses liikmesriigi ja komisjoni vahel, mis on ette nähtud määruse nr 659/1999 artiklis 17 olemasoleva abikava suhtes.

26 Ent olgu meenutatud, et selles menetluses jääb liikmesriigile õigus asjassepuutuvat abikava kohaldada ja anda selle kava alusel üksiktoetusi seni, kuni ta ei ole otsustanud seda kava lõpetada või muuta pärast seda, kui ta on heaks kiitnud komisjoni välja pakutud asjakohased meetmed (vt selle kohta kohtuotsus Stichting Woonpunkt jt *vs.* komisjon, punkt 16 eespool, punktid 71–74), või kuni komisjon ei ole vastu võtnud negatiivset lõplikku otsust määruse nr 659/1999 artikli 7 lõike 5 alusel, kuulutades selle abikava siseturuga kokkusobimatuks (vt kohtuotsus Itaalia *vs.* komisjon, punkt 24 eespool, EU:C:2001:528, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

27 Arvestades kõiki neid kaalutlusi tuleb järeldada, et vaidlustatud kiri ei ole käsitatav lõplikke õiguslikke tagajärgi tekitava aktina, mille peale võiks ELTL artikli 263 alusel tühistamishagi esitada.

28 Seetõttu tuleb komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväitega nõustuda ja jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Kohtukulud

29 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna kohtuotsus on tehtud hagejate kahjuks, jäetakse kohtukulud vastavalt komisjoni nõuetele hagejate kanda.

30 Kodukorra artikli 144 lõikes 10 on sätestatud, et kui enne menetlusse astumise avalduse lahendamist lõpetatakse kohtuasjas menetlus, kannavad menetlusse astumise avalduse esitaja ja kohtuasja pooled ise oma kulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldusega. Käesolevas asjas ei ole Üldkohus ajal, mil ta lahendab käesoleva määrusega kohtuasjas esitatud hagi vastuvõetavuse küsimust, veel lahendanud Port autonome de Liège'i ja Société régionale du port de Bruxelles'i menetlusse astumise avaldusi. Seetõttu tuleb vastavalt sellele sättele neil kanda ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (üheksas koda)

määrab:

1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

2. Jätta Port autonome du Centre et de l'Ouest SCRL-i, Port autonome de Namuri, Port autonome de Charleroi ja Région wallonne'i kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja komisjoni kohtukulud.

3. Jätta Port autonome de Liège'i ja Société régionale'i kohtukulud nende endi kanda.

Luxembourg, 9. märts 2016.

Kohtusekretär
E. Coulon

President
G. Berardis